

Rigorózní práce: Chování jalovic na intenzivní a extenzivní kontinuální druhově bohaté pastvě v České republice

Autor: doc. Mgr. Pavla Hejcmanová, Ph.D.

Abstrakt

Příjem potravy je jednou z nejzákladnějších aktivit všech zvířat a tvoří rozhodující část při maximalizaci celkové zdatnosti jedince. Mechanismy potravního chování vycházejí z charakteristik zvířete, jeho kognitivních schopností a vnějšího prostředí, zejména množství a kvality dostupné potravy. K pochopení potravního rozhodování zvířete není možné bez znalosti jiných typů chování a faktorů, které je ovlivňují. Proto cílem tohoto výzkumu bylo vyhodnocení chování jalovic na druhově bohaté pastvině při režimu intenzivní (IG) a extenzivní (EG) pastvy, která je v současnosti nejběžnějším pastevním systémem ve střední Evropě. Deset nebo osm (IG) a šest nebo čtyři (EG) jalovice byly na kontinuální pastvě ve dvou úplně znárodnělých blocích od června do konce září v letech 1998, 1999, 2000, 2006 a 2007. Porosty pastviny byly udržovány na cílové výšce 5 cm pro IG a 10 cm pro EG. Po dobu 24 hod jsme zaznamenávali pastevní chování, přežvykování, odpočinek a ostatní aktivity. Dále jsme zaznamenávali rychlost spásání, žvýkání soust a přežvykování (za minutu). Denní vzorce chování a denní časové rozvrhy jednotlivých typů chování se mezi jalovicemi na IG a EG pastvě nelišily. Nicméně IG jalovice strávily více času pastvou a méně času přežvykováním a odpočinkem než EG jalovice. Ostatní typy chování jako napájení, salt licking, komfortní či sociální chování byly stabilní a mezi oběma intenzitami se nelišily. Rychlost spásání však byla signifikantně vyšší u IG jalovic. Spásání bylo negativně ovlivněno zvyšováním teploty vzduchu na úkor odpočinku. Čas strávený pastvou se zvyšoval s postupující sezónou, zatímco odpočinek vykázal opačný trend. Zároveň, čas přežvykování klesal u IG jalovic a u EG jalovic byl variabilní. S postupující sezónou klesala rychlost spásání. Vzhledem k tomu, že rozdíl ve vzorcích chování mezi IG a EG jalovicemi nebyl zřejmý, výsledky poukazují na to, že porost s výškou 5 cm, která je všeobecně užívána v praxi v České republice, nabízí zvířatům dostatek píce. Sezónní změny v příjmu potravy také ukazují na to, že jalovice při obou intenzitách pastvy v průběhu sezóny dorovnávaly svůj příjem zvýšením času stráveného pastvou spolu s poklesem rychlosti spásání. Tyto výsledky naznačují, že druhově bohatý porost poskytuje skotu při obou intenzitách pastvy dostatečné množství píce.

Klíčová slova: zatížení pastviny, pastevní chování, polopřirozené travní porosty, skot, dostupnost potravy